

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o „Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta, ki spreminja določila Uredbe (ES) št. 1228/2003 glede datuma izvajanja določenih predpisov za Slovenijo“

(KOM(2004) 309 končna verzija – 2004/0109 (COD))

(2004/C 302/10)

Dne 11. maja 2004 se je Svet v skladu s 95. členom Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti odločil, da bo Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosil za mnenje v zvezi s „Predlogom uredbe Evropskega parlamenta in Sveta, ki spreminja določila Uredbe (ES) št. 1228/2003 glede na datum izvajanja določenih predpisov za Slovenijo“.

Strokovna skupina Promet, energija, infrastruktura, informacijska družba, ki je bila zadolžena za pripravo dela Odbora na to temo, je dne 10. junija 2004 pripravila svoje mnenje. (poročevalec: G. Simons).

Na svojem 410. plenarnem zasedanju 30. junija in 1. julija 2004 (seja z dne 30. junija 2004) je Evropski ekonomsko-socialni odbor sprejel to mnenje s 158 glasovi za in 7 vzdržanimi.

1. Uvod

1.1 Predmet Uredba (ES) št.1228/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije je uresničitev notranjega trga z električno energijo z okrepitevijo čezmejnega trgovanja z električno energijo. Za zagotovitev učinkovitega dostopa do prenosnih omrežij za čezmejne transakcije je treba glede postavitev cen za čezmejni promet in glede dodeljevanja razpoložljivih interkonekcijskih zmogljivosti uvesti poštena, stroškovno naravnana, pregledna in neposredno uporabna pravila, ki upoštevajo primerjave med uspešnimi upravljavci omrežij iz strukturno primerljivih območij in ki dopolnjujejo določbe Direktive 96/92/ES.

2. Vsebina predloga Komisije

2.1 Republika Slovenija je Komisiji predložila prošnjo za spremembo določil obravnavane Uredbe, ki bi Sloveniji omogočila, da nadaljuje s svojim dosedanjim sistemom razreševanja prezasedenosti na povezovalnih daljnovodih z Avstrijo in Italijo do 1. julija 2007. Po tem sistemu je polovica celotne razpoložljive zmogljivosti zadevnih povezovalnih daljnovodov dodeljena Sloveniji. V skladu z dogovorom med odgovornimi upravljavci prenosnega omrežja je druga polovica celotne zmogljivosti dodeljena italijanskim oz. avstrijskim upravljavcem. Po sedanjem slovenskem sistemu se razpoložljiva zmogljivost, kadar celotno povpraševanje po zmogljivosti prekorači razpoložljivo zmogljivost (prezasedenost), na proporcionalen način dodeli udeležencem na trgu. Zmogljivost se dodeli brezplačno. Takšen sistem se ne more razumeti kot nediskriminiran in tržno usmerjen v smislu Uredbe o električni energiji. To se utemeljuje z dejstvom, da proces prestrukturiranja slovenske industrije še ni končan oz. da se slovenska proizvodnja električne energije še zmeraj prilagaja novim tržnim razmeram (visoki investicijski stroški glede okoljevarstva).

3. Splošne opombe

3.1 Evropska komisija se v svojem predlogu opira na 95. člen Pogodbe o ustanovitvi evropske skupnosti, ki se nahaja v odstavku o prilagajanju zakonodaje. Dejanski položaj – Uredba št.1228/2003 je bila sprejeta v času po zaključenih pristopnih pogajanjih in po podpisu Pogodbe o pristopu Slovenije k EU, zato Slovenija ni mogla sodelovati v postopku sprejemanj uredbe – vsekakor utemeljuje, da se kot osnova upoštevata Pristopna pogodba oz. Akt o pristopu.

3.2 Akt o pristopu vsebuje določbe o izvajanju sklepov institucij, predvsem ko nova država članica ni mogla sodelovati pri obravnavanju sklepa, ki je bil sprejet v času med podpisom pogodbe in akta ter dejanskim začetkom veljave pogodbe, 1. majem 2004. Takšen primer zdaj zadeva Slovenijo.

3.3 Prošnja slovenske vlade, da se z izjemno določbo prestavi rok za začetek izvajanja 1. odstavka 6. člena in s tem povezanih določb priloge k uredbi na 1. julij 2007 ter predloženi predlog Komisije se naj presodijo v smislu teh določb.

3.4 Ta presoja lahko pod reko „pacta sunt servanda“ naleti na zavrnitev le, če bi zaradi privolitve predloga s strani Evropske unije kot celote lahko prišlo do nepopravljivih napak.

3.5 Vendar Komisija v svojem predlogu navaja, da bi bili praktični vplivi prehodnega obdobja na delovanje notranjega trga električne energije zgolj neznatni. Odbor se s tem argumentom strinja. Zelo težko je namreč trditi, da Slovenija v zaprosenem prehodnem obdobju ne bi mogla postati pomembno regionalno stičišče na notranjem trgu.

3.6 Tudi argument, da je bila Uredba št. 1228/2003 sprejeta prav zato, da se bi končno doseglo korektno mednarodno trgovanje z električno energijo ⁽¹⁾ in da prošnja Slovenije v nasprotju s temi prizadevanji, ni glede na trajanje, obseg in geografsko omejitvev tehten dovolj, da se bi prošnja lahko zavrnila.

3.7 Tudi trditev, da je poštena konkurenca med drugim med evropskimi proizvajalci aluminija in jekla kot tudi med proizvajalci električne energije bistveni del notranjega trga, ni odločilnega pomena.

3.8 Predlog Komisije se potrди tudi v smislu zagotavljanja varnostnega in zanesljivega električnega sistema v Sloveniji in omogočanju naložb v okoljevarstvene ukrepe v času prehodnega obdobja.

3.9 Odbor sprejetje predloga zagovarja tudi predvsem zato, ker je v svojem mnenju ⁽²⁾ iz dne 17. oktobra 2001 k Uredbi št. 1228/2003 glede na vplive na takratne države pristopnice izrazil sledeče: V sektorjih električne energije in plina držav pristopnic se [...] komajda zaznajo konkurenčne infrastrukture in obratovalne metode. Neposredna posledica bi lahko bilo močno krčenje delovnih mest v podjetjih teh sektorjev, kar bi ponovno lahko vodilo do neznosne socialne napetosti v državah pristopnicah, pred vsem v tistih s sistemom socialnega zavarovanja, ki se ga ne da primerjati z veljavnimi sistemi obstoječih držav članic. Dolžnost Evropske unije je torej, da tem državam ponudi svoje izkušnje iz procesov liberalizacije v Evropi in jih pri posodabljanju podjetij finančno podpre. Do odpiranja novih tržišč mora priti v skladu s prestrukturiranjem energijskih sektorjev, tako da se podjetja pristopnih držav lahko udeležijo konkurence pod enakimi izhodiščnimi pogoji.

Bruselj, 30. junij 2004

4. Povzetek in sklepne ugotovitve

4.1 Argumenti, ki jih je Komisija navedla v svojem predlogu, da bi 1. odstavek 6. člena in s tem povezane odločbe smernic Uredbe 1228/2003 z ozirom na razreševanje prezasedenosti omrežja, za Slovenijo začeli veljati šele po 1. juliju 2007, iz vidika poštene konkurence na notranjem trgu ne utemeljujejo spremembo omenjene uredbe.

4.2 Vendar pa je po mnenju Odbora ta sprememba vsekakor utemeljena, če se upošteva datum sprejetja Uredbe in podpisa Pristopne pogodbe. Ker privolitev zaprošenega prehodnega obdobja s strani Unije kot celote ne bi vodilo do nepopravljivih napak – prav nasprotno, zagotovljena bi bila varnost in zanesljivost slovenskih sistemov in naložbe v okoljevarstvene ukrepe – in ker je Odbor s svojim mnenjem k Uredbi št. 1228/2003 ⁽³⁾ Evropski uniji svetoval, naj glede konkurenčnosti podpira takratne države pristopnice, je po mnenju Odbora pri presoji prošnje odločilen argument, da se Slovenija ni mogla udeležiti postopka sprejemanja Uredbe št. 1228/2003.

4.3 Ne glede na obrazložitev in osnovo predloga Komisije, ki bi se naj pod upoštevanjem zgoraj omenjenih stališči dopolnila oz. prilagodila, Odbor priporoča, da se predlog spremembe (izjemna določila k Uredbi št. 1228/03 do 1. julija 2007) sprejme.

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

R. BRIESCH

⁽¹⁾ Mnenje EESO k „Predlogu smernice Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za dostop do omrežja za čezmejno izmenjavo električne energije“, UL C 36, 8.2.2002, str. 10.

⁽²⁾ Mnenje EESO k „Predlogu smernice Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za dostop do omrežja za čezmejno izmenjavo električne energije“, UL C 36, 8.2.2002, str. 10.

⁽³⁾ Točka 6.6 mnenja EESO, UL C 36, 8.2.2002, str. 10.